

tre, maaske flere Familier. Det var saadan, at naar en Søn giftede sig, blev han boende hjemme med sin Hustru og sine Børn, og det hændte ogsaa, at en Svigersøn flyttede ind og blev en Del af Svigerforældrenes Husstand. Naar en Forsørger i saadan en Husstand døde, blev hans Enkes og hans Børns Forhold i Virkeligheden ikke i nogen særlig Grad forandret; de hørte stadig med til den paagældende Husstand, og var der Sønner blandt Børnene, saa var der en af de andre Forsørgere i Husstanden, der tog sig af dem, lærte dem at gaa i Kajak og oplærte dem til at blive dygtige Fangere. Og hvis en Forsørger i Husstanden paa Grund af Alder eller paa Grund af Invaliditet eller Sygdom blev ude af Stand til at være med som Fanger, ja, saa maatte de andre tage Arbejdet op for ham. Fangstudbyttet var fælles for hele Husstanden, ja, undertiden gik man ogsaa saa vidt, at Fangstudbyttet var fælles for hele Bopladsen; det gjaldt i hvert Fald alle de større Fangstøyr, som deltes efter ganske bestemte Regler. Der kunde naturligvis undertiden opstaa Vanskeligheder her, men i Grønland har man den Moral, at det er en Skam at tage først til sig selv og en Ære at yde til andre, og ud fra denne Forudsætning lykkedes det næsten altid at komme til Forstaaelse om Fordelingen.

Disse gamle kommunistiske Samfundformer er for en Del levende endnu i Grønland, men de svinder mere og mere bort. Man gaar mere og mere bort fra, at flere Familier udgør en Husstand, bor i samme Hytte, over til, at kun een enkelt Familie bor i hver Hytte. Men det betyder naturligvis, at naar Forsørgeren i et saadant Hjem dør, bliver hans Enke og Børnene meget daarligt stillet, og naar en saadan Forsørger bliver syg og ude af Stand til at gaa paa Fangst, er der ingen til at tage hans Arbejde op. Derfor er det ikke saa underligt, at Spørgsmaalet om social Forsørg i Grønland er blevet mere og mere levende. Navnlige Spørgsmaalet om en ordnet Alderdomsforsørgelse har været til Behandling flere Gange i Landraadene, og som nævnt før var det ogsaa til Behandling i den store grønlandske Kommission af 1920. Nu er man altsaa her inde paa det første Skridt i saa Henseende ved at faa en ordnet Alderdomsforsørgelse. Dette kan man kun glæde sig over og takke den højtærede Indenrigsminister for, at han har forelagt Lovforslaget herom.

Der er imidlertid paa Grønland andre

end de gamle, som har ondt ved at skaffe sig det fornødne til Livets Ophold. Det samme gælder alle Invalidere, dem, der paa Grund af Ulykkestilfælde har mistet deres Arbejdsfærdighed, og tillige dem, der paa Grund af Sygdom har mistet deres Arbejdsfærdighed. Her skal jeg særlig nævne de mange blinde, der findes i Grønland. Der findes forholdsvis mange blinde deroppe. Maaske det kommer af, at den Øjenbetændelse, som ofte optræder hos nyfødte Børn, ikke er blevet behandlet rigtig oppe i Grønland, fordi man manglede kyndig Hjælp. Faktisk er der forholdsvis mange blinde. Det at være blind i Grønland er en tung Lod. Der er vist ikke mange, der gør sig rigtig Forestilling om, hvor tung en Lod det at være blind i Grønland er. Dernæst findes der ogsaa i Grønland en hel Mængde tuberkulose. Ganske vist forløber Tuberkulosen, i hvert Fald Lunge-tuberkulosen, for de fleste Patienter deroppe ret mildt, saa at de endog bevarer deres Arbejdsduelighed under Sygdommen til langt op i Aarene. Men undertiden optræder Tuberkulosen i Form af Ledetuberkulose, da bliver de paagældende fuldstændig uarbejdsdygtige. Dernæst findes der i Grønland en hel Del forældreløse Børn eller Børn, som i hvert Fald har mistet deres Forsørger. Ogsaa deres Stilling er overordentlig vanskelig.

Nu ved jeg meget vel, at det staar i Kommuneraadenes Magt og i Virkeligheden er Kommuneraadenes Pligt at tage sig baade af de blinde og af de kronisk syge, de tuberkulose, og at tage sig af de forældreløse Børn. Men man har oppe i Grønland noget, der kaldes Repartitionssystemet, som i Virkeligheden er en afgjort Hindring for social Forsørg. Dette Repartitionssystem bestaar deri, at det Overskud, som der ved Aarets Slutning maatte være paa Kommunens Regnskab, altsaa ved, at Indtægterne har været større end Udgifterne, reparteres til Erhververne i Kommunen, og det siger sig selv, at man da er meget sparsommelig med sociale Udgifter. Da Rigsdagsdelegationen i 1923 var oppe i Grønland, traf vi paa en enkelt Plads ualmindelig mange pjaltede Børn, og det viste sig, at det var for største Delen Børn, der havde mistet deres Forsørger. Da vi spurgte Kommuneraadet, hvor det kunde være, at disse Børn var saa daarligt klædt, blev der svaret: jo, for her i Kommunen vil man have Overskud, her vil man have Repartition. Derfor glemte man at købe Skindbukser til forældreløse Dreng- og Pigebørn; derfor tog man sig ikke af dem,